

TANTÁRGY ADATLAPJA

Társadalomkutatási módszerek

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Szociológia és Szociális Munkásképző Kar
1.3 Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4 Szakterület	Szociális munka
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Szociális munka
1.7. Képzési forma	Távoktatás

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	Bevezetés a szociológiába		A tantárgy kódja		ALM1101		
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Kiss Dénes, egyetemi docens						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Kiss Dénes, egyetemi docens						
2.4 Tanulmányi év	1	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	Vizsga	2.7 Tantárgy típusa	DF

3. 3. A teljes becsült idő (oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1. Heti óraszám - nappali tagozat	4	amelyből: 3.2. előadás:	2		3.3. szeminárium	2
3.4. Félév összóraszama - távoktatás	150	amiből: 3.5. SI	94	AI = Nr. ore curs IF x nr. săptămâni	3.6. AT (8) + TC (20) + AA (0)	28
A tanulmányi idő elosztása (SI) és az önálló tanulás (AI)						ore
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása						28
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás						44
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása						44
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)						2
Vizsgák						2
Más tevékenységek: konzultáció						2
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	122					
3.8 A félév össz-óraszama (kreditszám x 25h)	150					
3.9. Kreditszám	6					

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	nincsenek
4.2 Kompetenciabeli	nincsenek

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	megfelelő férőhellyel rendelkező és projektorral felszerelt terem

6.1 Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>GR1 – Értékeli, diagnosztizálja és kritikusan elemzi a szükségleteket és a szociális helyzeteket.</p> <p>GR6 – Minőségi standardokat, etikai normákat és jogi követelményeket alkalmaz a szakmai gyakorlatban.</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>GT1 – Kritikusan és kreatívan gondolkodik, interdiszciplináris ismereteket alkalmaz, és kezdeményezően cselekszik.</p> <p>GT3 – Tiszteletben tartja a kulturális sokféleséget, az emberi jogokat és a szakmai etikai kötelezettségeket.</p>

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	<p>C1. A hallgató/végzett hallgató meghatározza a szociális kockázatok csökkentésére irányuló diagnózis és intervenció fogalmait, elméleteit és módszereit.</p> <p>C2. A hallgató/végzett hallgató azonosítja a szociális ellátórendszer diagnózisának sajátos módszereit és technikáit.</p> <p>C3. A hallgató/végzett hallgató meghatározza a szociális munka minőségi és gyakorlati standardjait, valamint az egészségvédelmi és biztonsági követelményeket.</p> <p>C4. A hallgató/végzett hallgató ismerteti a kritikai, kreatív és holisztikus gondolkodás elveit, amelyek alkalmazhatók a komplex szociális helyzetek elemzésében, valamint a társadalomtudományi ismeretek szerepét a szociális munka gyakorlatában.</p> <p>C5. A hallgató/végzett hallgató ismerteti az interkulturális kompetencia, a kulturális sokféleség tisztelete, a civil részvétel, valamint a titoktartási kötelezettségek betartásának elveit a szociális munka gyakorlatában..</p>
Képességek	<p>A1. A hallgató/végzett hallgató alapvető ismereteire támaszkodva magyarázza és értelmezi a közösségi szinten jelentkező szociális kockázatokat.</p> <p>A2. A hallgató/végzett hallgató a jogszabályoknak és a társadalmi-kulturális normáknak megfelelően alkalmazza a szociális diagnózis specifikus módszereit.</p> <p>A3. A hallgató/végzett hallgató minőségi standardokat alkalmaz minden szakmai tevékenység során, és betartja az egészségvédelmi és biztonsági előírásokat.</p> <p>A4. A hallgató/végzett hallgató kritikai, kreatív és innovatív gondolkodást alkalmaz a társadalmi problémák azonosítása és megoldása során, interdiszciplináris ismereteire támaszkodva, valamint kezdeményező-készséget tanúsít a kihívások leküzdésében.</p> <p>A5. A hallgató/végzett hallgató interkulturális kompetenciákat demonstrál minden szakmai interakció során, aktívan részt vesz a közösség civil életében, és szigorúan betartja a kliensekkel szembeni titoktartási kötelezettségeket.</p>
Felelősség és önállóság	<p>R1. A hallgató/végzett hallgató szociális programokat és politikákat dolgoz ki sérülékeny személyek és csoportok számára.</p> <p>R2. A hallgató/végzett hallgató intervenciók projekteket dolgoz ki a közösségi erőforrások mozgósításával.</p> <p>R3. A hallgató/végzett hallgató felelősséget vállal a szakmai gyakorlat szakmai és jogi standardoknak való megfeleléséért, pontos és naprakész nyilvántartásokat vezet, valamint biztosítja a kliensek adatainak bizalmas kezelését.</p> <p>R4. A hallgató/végzett hallgató felelősséget vállal a kritikai és kreatív érvelésen alapuló szakmai döntésekért, és pozitív, konstruktív attitűddel közelíti meg a szociális munka gyakorlatában felmerülő nehéz helyzeteket.</p> <p>R5. A hallgató/végzett hallgató felelősséget vállal a kulturális sokféleség tiszteletének és a titoktartásnak az előmozdításáért, mint az etikus és diszkriminációmentes szociális munka alapelveiért.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a szociológiai szemléletmód alakítása • alapvető társadalmi folyamatok sajátosságainak a vázolása • alapismertetek kialakítása alapvető szociológiai témák kapcsán • alapismeretek alkalmazás a főbb társadalmi folyamatok és jelenségek értelmezésében • a rendszeres statisztikai szolgáltatások által szolgáltatott alapvető adatoknak szociológiai értelmező készségének az alakítása
--------------------------------------	---

7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • szociálpolitika és rendszeres társadalomismeret közötti kapcsolódások felismerése • Főbb statisztikai adatforrások általánosabb (fogalmi és elméleti) összefüggései értelmezésének a kialakítása • A társadalomkutatás néhány alapvető deontológiai vonatkozásainak a felismerése • A kritikai gondolkodás fejlesztése • A köztudat és a tudományos eszmefuttatás közötti különbségek tudatosítása. • Alapvető összehasonlító elemzői készségek kialakítása.
-------------------------------------	---

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Az előadássorozat, annak célkitűzéseinek általános bemutatása, az előadás menetének illetve a számonkérés formájának és tartalmának a tisztázása. A szociológia születésének társadalmi kontextusa.	előadás, magyarázat, beszélgetés	hagyományos és korszerű kivitelezéssel (vázlat alapján, power-point)
A szociológia tárgya, módszere és alapvető szemlélete.	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Kultúra fogalma és dimenziói	előadás, magyarázat, beszélgetés	
A kulturális pluralizmus és ennek kapcsán kialakult viszonyulások	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Szocializáció: társadalmi tanulás, rendszerintegráció	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése, heurisztikus beszélgetés
Életciklus, életszakasz. Primer és szekundér és folyamatos szocializáció. Szocializációs közegek.	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Társadalmi ellenőrzés és deviancia	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalomszerkezet: munkamegosztás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése,
Társadalomszerkezet: státus és szerep	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalomszerkezet: rétegződés	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Szegénység és marginalitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	statisztikai szemléltetés az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése
Társadalmi és földrajzi mobilitás	előadás, magyarázat, beszélgetés	
Gazdaság-szociológiai alapfogalmak	előadás, magyarázat, beszélgetés	az elméleti tételezések kifejtése, elmélyítése

Ismétlés, vizsga előkészítés, ismerkedés a vizsgaeszközökkel	előadás, magyarázat, beszélgetés	
<p>Könyvészet</p> <p>Andorka Rudolf(2006) <i>Bevezetés a szociológiába</i> Budapest: Osiris.</p> <p>Babbie, E. (1999) <i>A társadalomtudományi kutatás gyakorlata</i> Budapest: Balassi Kiadó</p> <p>Boudon, Raymond et all. (1998) <i>Szociológiai lexikon</i> Budapest: Corvina</p> <p>Gans, Herbert J. (2003) 'Népszerű kultúra és magaskultúra' in Wessely Anna szerk.: <i>A kultúra szociológiája</i> Budapest: Osiris-Láthatatlan Kollégium, pp. 114-149.</p> <p>Giddens, Anthony (2003) <i>Szociológia</i> Budapest: Osiris</p> <p>Goffman, Erwing (1998) 'Stigma és szociális identitás' in Erős Ferenc (szerk.) <i>Megismerés, előítélet, szabályszerűségei - 2. A társadalmi kommunikáció rendszerének alapvonalai</i> fejezet letölthető http://mek.oszk.hu/02000/02009/02009.htm#2</p>		
<p>Mead, G.H (1973) 'Szerep-játék, szabályozó-játék és az általános másik' in <i>A pszichikum, az én és a társadalom</i> Budapest: Gondolat, pp. 195-209</p> <p>Némedi Dénes (1999) 'Auguste Comte: A szociológia megalapítója?' in Felkai Gábor et ali. <i>A szociológia kialakulása</i>, Budapest: Új Mandátum Könyvkiadó, pp. 224-250.</p> <p>Somali Péter (1997) <i>Szocializáció</i> Budapest: Corvina</p> <p>Somlai Péter (1999) 'A szociológia születése a tizenkilencedik században' in Felkai et ali. pp. 13-21</p>		
8.2 Szeminárium/ Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Mi a szociológia? Beszélgetés a szociológiáról, a szociológia hasznáról, kapcsolatáról más társadalomtudományokkal.	Heurisztikus beszélgetés	
2. A szociológia mint tudomány. A társadalomtudományok jellemzői	Heurisztikus beszélgetés	
3. A kultúráról	Heurisztikus beszélgetés	
4. A társadalom szerkezete I. Státusz és szerep, csoportok, intézmények	Heurisztikus beszélgetés	
5. A társadalom szerkezete II. Csoportok és szervezetek	Heurisztikus beszélgetés	
6. Szocializáció	Heurisztikus beszélgetés	
7. Szocializáció és esélyegyenlőtlenség	Heurisztikus beszélgetés	
8. Deviancia.	Heurisztikus beszélgetés	
9. A társadalom makroszerkezete: rétegződése és osztályszerkezet.	Heurisztikus beszélgetés	
10. A társadalmi rétegződés funkcionista és konfliktualista elméletei	Heurisztikus beszélgetés	
11. Társadalmi mobilitás	Heurisztikus beszélgetés	
12. Szegénység	Heurisztikus beszélgetés	
13. Társadalmi átalakulás	Heurisztikus beszélgetés	
14. Társadalmi változás	Heurisztikus beszélgetés	

Könyvészet

Andorka Rudolf – Egyenlőtlenség, szegénység (119-147 o.) In: Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp

Andorka Rudolf – Társadalmi mobilitás (220-247.o.) In: Andorka Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp

Andorka, R. – Társadalmi változás (564-586. o.) In: Rudolf (1997) Bevezetés a szociológiába. Osiris, Bp.

Borsos Endre – György István (1999) Gencs: egy erdélyi falu a parasztosodás útján. In: Borsos-Csitletenyei: Rendszerváltozás után. Falusi sorsfordulók a kárpát medencében. Számalk Kiadó, Budapest, 1999 - http://adatbank.transindex.ro/html/cim_pdf404.pdf

Bourdieu, P. – Anyagi tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke. In: Angelusz R. (szerk) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum, Bp. 1997

Davis, K. – Moore, W. E.: A rétegződés néhány elve. In: Angelusz R. (szerk) (1997) A társadalmi rétegződés komponensei, Új Mandátum, Bp.

Fosztó László – A megtérés kommunikációja: gondolatok a vallási változásról pünkösddizmusra tért romák kapcsán1. Erdélyi Társadalom, 2007/1

- Giddens A. – A társadalom és a bűnözés: szociológiai elméletek. (145-152.o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp
- Giddens A. – Csoportok és szervezetek. (285-302 o.). In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris. Bp
- Giddens, A. – Rétegződés és osztályszerkezet (221-244. o.) In: Giddens, Anthony (2000) Szociológia. Osiris, Bp.
- Henslin, James – Social Movements. (648-660 o.) In: Henslin, James (2003) Sociology. A down-to-earth approach.
- <http://adatbank.transindex.ro/cedula.php?kod=1351>
- Ladányi J. - Szelényi I. – A kirekesztettség változó formái. Napvilág Kiadó, Bp. 2004 (14-28.o.)
- Réger Zita – Bernstein nézetei a nyelvi hátrány eredetéről. (91-104 o.) In: : Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány.* Akadémiai Kiadó, 1990
(<http://mek.oszk.hu/04000/04046/04046.pdf>)
- Réger Zita – Hátrányos helyzet és nyelvi szocializáció: hazai vizsgálat az anya–gyermek kommunikáció és a társadalmi helyzet összefüggéseiről (104-119 o.) In: Réger Zita - *Utak a nyelvhez. Nyelvi szocializáció – nyelvi hátrány.* Akadémiai Kiadó, 1990 (<http://mek.oszk.hu/04000/04046/04046.pdf>)
- Sorokin P. – A vertikális mobilitás csatornái. In: Robert Péter (szerk.) (1997) A társadalmi mobilitás. Hagyományos és új megközelítések. Új Mandátum, Bp.
- Stewart, Michael – Romanesz. „A cigány módon élni”. In: Stewart, M. Daltestvérek. 1994.
- Zanden J.W. (1990) Socialization across the Life Course. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology
- Zanden, J. W. – Culture. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology.
- Zanden, J.W. – Social structure. In: Zanden, James W.W (1990) The Social Experience. An introduction to sociology

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A bemutatott oktatási célok, tartalom, feldolgozási módszerek változatai összhangban vannak a tantárgy feldolgozásának más - hazai és külföldi - egyetemeken való megjelenésével. Ugyanakkor a tartalmi elemek meghatározásában olyan szűkebb társadalomismereti szempontokat is szem előtt tartottuk, amelyek a Romániára, az erdélyi magyarságra, illetve egy Közép-Kelet-Európai kontextus jobb megismerésére vonatkoznak. Ugyanakkor azt is szempontként kezeltük, hogy a szakmai tudás ne csak tudományosan aktuális, hanem gyakorlati szempontból is releváns legyen, így a munkaerőpiacra való beilleszkedést érdemben szolgálja

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	Írásbeli teszt (igaz-hamis kérdések, egyszerű feleletválasztás, kifejtő kérdések)	70%
10.5 Szeminárium / Labor	Tartalmi tudás: alapfogalmak ismerete és	Két parciális ellenőrző dolgozat (szöveg-	30%

	kontextus függő adekvát használata, gyakorlati adaptálása	értelmezés, alapfogalmak ismerete)	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

Kitöltés dátuma

2025.04.28.

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

Az intézeti jóváhagyás dátuma

2025.05.06.

Intézetigazgató

.....

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.